gemeente Steenbergen

BM1501098

RAADSMEDEDELING

Onderwerp
Aanbesteding Huishoudelijke Ondersteuning 2015

Steenbergen; 9 juni 2015

Aan de Raad,

Inleiding

Eind 2014 heeft de gemeente Steenbergen samen met de gemeenten Bergen op Zoom en Woensdrecht een aanbestedingsprocedure doorlopen om te komen tot nieuwe contracten inzake de huishoudelijke ondersteuning.

Voordat het aanbestedingstraject is opgestart is een inventarisatie gemaakt van ontwikkelingen die van invloed zijn op de keuzes die binnen een aanbestedingstraject aan de orde komen.

Ten eerste was daar de nieuwe Wmo 2015 die met ingang van 1 januari jl. in werking is getreden
Dit heeft een aantal veranderingen met zich meegebracht:

- Maatwerkvoorziening komt in plaats van compensatieplicht.
- Compensatiedomeinen komen in de Wmo 2015 niet meer terug. In plaats daarvan wordt gesproken over 'ondersteuning van zijn zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie', 'beschermd wonen' en 'opvang'. Huishoudelijke Hulp of een huishouden voeren staat als zodanig niet meer in de Wmo.
- In de procedure staat het gesprek met de cliënt centraal (niet de voorziening).
- Voorwaarden om voor een voorziening in aanmerking te komen:
  - eigen kracht benutten;
  - eigen sociale netwerk en vrijwilligers inzetten;
  - een algemene voorziening is voorliggend op een maatwerkvoorziening.
- Inwoners komen alleen in aanmerking voor hulp bij het huishouden wanneer zij het echt niet zelf kunnen organiseren en betalen.

Informeren naar inkomen en vermogen mag en de financiële situatie mag worden meegewogen bij toekenning. Het is niet toegestaan een aanvraag voor een Wmo-voorziening op basis van de hoogte van het inkomen van een cliënt af te wijzen.

De veranderingen in de Wmo en de AWBZ hebben gevolgen voor burgers, (medewerkers van) aanbieders van zorg en ondersteuning en voor gemeenten. We vragen van burgers om meer zelf of in eigen kring op te lossen. Er wordt dus minder snel beroepsmatige hulp gegeven.

Ten tweede was daar de budgettaire korting van 40%.
Met de invoering van de Wmo 2015 heeft de Rijksoverheid aangegeven de gemeenten met ca. 40% te korten op het budget hulp bij het huishouden. Recent is het zorgakkoord vastgesteld waardoor de bezuiniging is verlaagd naar ca. 30%. Naast de afspraken uit het zorgakkoord heeft staatssecretaris van Rijn een maatregel toegezegd over een toelage voor hulp bij het huishouden. Deze maatregel wordt verderop in dit document toegelicht.

Deze budgettaire korting en het eindigen van de contractsperiode van de huidige contracten hulp bij het huishouden nopen ertoe de hulp bij het huishouden op een andere manier te organiseren. U heeft in het

verleden uitgesproken en dit bekrachtigd bij de invoering van de 3D's dat voor de budgetten het principe 'in is uit' gehanteerd moet worden, wat inhoudt dat de middelen die beschikbaar worden gesteld via het gemeentefonds en de eigen bijdrage die als inkomsten binnenkomen, de uitgaven moeten compenseren.

Ten derde is onderzocht welke keuzes andere gemeenten hebben gemaakt ten aanzien van het vormgeven van huishoudelijke ondersteuning.

Resultaatgericht financiering huishoudelijke ondersteuning
Op basis van deze informatie is gekozen voor het inzetten van resultaatgerichte financiering van de huishoudelijke ondersteuning.
Bij resultaatgericht organiseren van Huishoudelijke Hulp blijft de klant in beeld waardoor verergering van problemen kan worden voorkomen. Dit is extra van belang omdat door stimulering van eigen kracht en de inzet van preventie de klant al wat later in beeld komt. Daarnaast wordt de integraliteit binnen het sociaal domein bevorderd.

Ten opzichte van de algemene voorziening biedt een resultaatgerichte benadering de mogelijkheid om Huishoudelijke Hulp breed toegankelijk te houden. Door het vaste budget wordt de zelfredzaamheid gestimuleerd en kan de Kanteling van de Wmo maximaal worden doorgezet. De cliënt gaat niet meer betalen voor de voorziening een aanbieder kan ervoor kiezen elementen uit haar dienstverlening op een andere manier te organiseren (bijvoorbeeld een was- en strijkservice). Bij het resultaatgericht organiseren zijn de gevolgen voor de werkgelegenheid groot, maar mogelijk is de landing zachter omdat aanbieders te maken krijgen met een vast budget.

Deze manier van organiseren kan binnen het financiële kader worden uitgevoerd.

Het resultaatgericht werken sluit beter aan bij de uitgangspunten die zijn benoemd in de visies op het sociale domein dan de andere maatregelen die in beeld zijn gebracht. Denk hierbij aan:
- Maatwerk
- Vangnet
- Zorg voor kwetsbare burgers met inzet van eigen kracht.

Proces van aanbesteding
Met de toenmalige aanbieders van huishoudelijke ondersteuning is het traject van relationeel aanbesteden gestart om te komen tot een nieuwe overeenkomst met ingang van 1 februari 2015. Er is gekozen voor het proces van relationeel aanbesteden zodat tijdens het traject met de aanbieders van gedachten gewisseld kan worden over mogelijkheden en onmogelijkheden in de uitvoering omtrent resultaatgerichte financiering. Zeker de ervaring van de aanbieders die reeds in andere gemeenten met resultaatgerichte financiering werken heeft input geleverd voor de uiteindelijke overeenkomst die is afgesloten.
Het resultaat 'een schoon en leefbaar huis' is op basis van de ervaringen gespecificeerd en concreter opgenomen in de resultaatsovereenkomst. De toenmalige aanbieders hebben zich ingeschreven op de overeenkomst en er heeft zich ook een nieuwe aanbieder van huishoudelijke ondersteuning gemeld en ingetekend op de overeenkomst.

De contracten zijn met ingang van 1 februari in werking getreden waarna het implementatietraject is opgestart om de huidige klanten te informeren over de wijzigingen binnen de huishoudelijke ondersteuning.

Implementatie resultaatsovereenkomst Huishoudelijke Ondersteuning
Met de aanbieders is vervolgens een implementatieplan afgesproken om te komen tot uitvoering van de overeenkomst. De stappen die hierin zijn gezet zijn:
- De gemeenten hebben alle bestaande klanten geïnformeerd met een nieuwe beschikking over de huishoudelijke ondersteuning met daarin een overgangstermijn tot 15 juni 2015 (op 19 februari jl).
- De gemeente heeft alle indicaties verlengd voor onbepaalde tijd

Alle indicaties huishoudelijke hulp die dit jaar af zouden lopen zijn of worden verlengd. Dat betekent dat de gemeenten er voor kiezen om iedereen, ongeacht eerdere beschikkingen te verzekeren van huishoudelijke ondersteuning.

- De aanbieders hebben de klanten telefonisch of in persoon benaderd om te komen tot afspraken over de eigen inzet, inzet sociaal netwerk en professionele inzet.

Bekend is dat de afgelopen tijd een aantal aanbieders niet geheel volgens de afspraken heeft gewerkt. Op het moment dat bij de gemeenten bekend was dat er zaken gebeurde die niet in overeenstemming waren met de afspraken zijn gesprekken gevoerd met de aanbieders. Met deze aanbieders zijn aanvullende afspraken gemaakt om te komen tot een soepele invoering van de resultaatgerichte financiering. De gemeenten houden de uitvoering van de resultaatsovereenkomst huishoudelijke ondersteuning nauwlettend in de gaten en zullen waar nodig de aanbieders aanspreken op de uitvoering. Er zijn geen signalen dat bij klanten niet het resultaat 'een schoon en leefbaar huis' behaald wordt.

Controle schoon en leefbaar huis
Met de zorgaanbieders is afgesproken dat zij moeten werken aan het resultaat een schoon en leefbaar huis. Dit wordt getoetst doordat wij bij cliënten huisbezoeken af zullen leggen en daarnaast worden momenteel afspraken gemaakt over de toezichthoudende functie.

Vanwege het hanteren van een overgangstermijn van vier maanden totdat de nieuwe wijze van werken inging, was het voor veel klanten onduidelijk wat de effecten van de nieuwe werkwijze zijn. Dit heeft geleid tot veel onrust. Mede door Kamervragen die zijn gesteld hebben de gemeenten besloten alle bestaande klanten nogmaals een beschikking te sturen waarin nogmaals de mogelijkheid van bezwaar wordt benoemd. Let wel: de gemeenten hebben al bepaald dat deze klanten ondersteuning bij het resultaat 'schoon en leefbaar huis' nodig hebben. Met resultaatgerichte financiering is het vervolgens aan de aanbieders om de hoe-vraag te beantwoorden. Met andere woorden welke inzet is nodig om te komen tot een schoon en leefbaar huis. Dit kan bereikt worden met de inzet van eigen kracht en het sociale netwerk en ondersteuning door vrijwilligers.

Huishoudelijke Hulp Toelage
De verwachting is dat door de budgettaire korting en de wijzigingen binnen de AWBZ veel minder uren Huishoudelijke Hulp verstrekt zullen worden. Dit zal verlies van werkgelegenheid tot gevolg hebben. Om deze gevolgen zo veel mogelijk te beperken heeft het rijk de Huishoudelijke Hulp Toelage (HHT) ontwikkeld. Hiermee kunnen gemeenten de vraag naar Huishoudelijke Hulp stimuleren, zodat er Huishoudelijke Hulp geleverd kan (blijven) worden en mensen aan het werk blijven. Huishoudelijke Hulp vanuit de HHT wordt gedeeltelijk vanuit de toegekende toelage betaald en gedeeltelijk door de klant zelf. De toelage mag niet verstrekt worden aan de huishoudelijke ondersteuning die per Wmo-indicatie verstrekt wordt.

Werkgelegenheid
Van één aanbieder is bekend dat zij zich genoodzaakt ziet personeel in vast dienstverband te ontslaan vanwege de veranderende markt. Echter ook de andere aanbieders hebben maatregelen genomen door tijdelijke contracten niet te verlengen en goed te kijken naar hun bedrijfsvoering. De dienstverlening aan de klanten komt hiermee niet in het geding omdat de aanbieders ook minder uren in zetten bij de klanten waarbij wel het afgesproken resultaat behaald moet worden. De klanten die ondersteuning bij het huishouden nodig hebben, blijven deze krijgen. Wel wordt bij elke klant bekeken wat de eigen mogelijkheden en de mogelijkheden van het netwerk zijn, aangevuld met de professionele inzet om zo gezamenlijk het resultaat te bereiken.

De gemeente heeft op dit moment geen signalen dat klanten niet langer ondersteuning krijgen van hun vaste aanbieder. Wel kan het zijn dat de vaste hulp is vervangen door een ander persoon. Echter in de resultaatsovereenkomst is opgenomen dat de aanbieders moeten streven naar een vaste hulp voor de klant.

Conclusie

Met deze informatie hopen wij u een compleet beeld te hebben gegeven van het traject Resultaatsovereenkomst Huishoudelijke Ondersteuning in een erg veranderde maatschappelijke omgeving. Wij zijn ons er terdege van bewust dat veranderingen in de ondersteuning onrust veroorzaakt bij onze klanten. Wij doen er alles aan om de klanten te woord te staan en uit te leggen waarom de veranderingen nodig zijn en hen te verzekeren dat ondersteuning geboden wordt.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Steenbergen,

de loco-secretaris,	de burgemeester,
R.A.J.M. Bogers	J.A.M. Vos